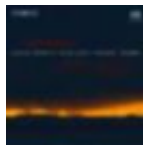

KULTUR

Klassisk

Valen i kontekst

Refractions.

Vokalverk av Valen, Messiaen, Webern og Berg. Berit Norbakken Solset sopran,

Det Norske Solistkor, Kringkastingorkesteret, medlemmer av Oslo Sinfonietta, dir. Grete Pedersen. BIS.

At Valen, Berg, Messiaen og Webern alle representerer brudd eller brytninger – refractions – i første halvdel av 1900-tallets musikkutvikling, er en uomtvistelig sannhet. Samtidig har de mye felles. De bryter alle med tonaliteten, representerer forskjellige typer modernismer. Valen og Messiaen er dypt religiøse, Valen og Webern hadde begge et sterkt forhold til naturen, Valen og Alban Berg lot seg fritt inspirere av Schönbergs tolvtoneteknikk. Det slår meg dessuten at disse vokalverkene, som med unntak av Valens «Ave Maria», er korverk, kan kalles lysbrytninger (jfr. refractions), siden det lyser av stemmene. Hos Valen er det lysstråler eller skimrende lys, hos Messiaen lys med mange sterke farger, i Bergs «Nachtigall» er det et vakkert overlys, hos Webern (i «Zwei Lieder op.19») lysglimt og gnister.

Den danske Schönberg-eksperten og Valen-entusiast Jan Maegaard sa på 60-tallet at grunnen til at publikum fant Valens musikk vanskelig, var at den ikke ble godt nok fremført. Siden da har vi fått mange gode innspillinger. Men det har skortet på plater med Valens kormusikk. Det har Grete Pedersen, leder av Det Norske Solistkor, nå rettet på med dette usedvan-

lig fine utvalget og de storartede tolkningene. Samtidig som Valen altså settes i kontekst.

Fra Valens motetter skrevet på 1930-tallet får vi høre de to vel mest klangskjønne, «Hva est du dog skøn» og «Kom regn fra det høie», begge til tekst av Brorson. Det karakteriserer begge at de både klinger godt vertikalt og har det linjespillet han tilstrebet – i likhet med Webern griper Valen her tilbake til en polyfon skrivemåte som er tidligere enn Bachs. Men det som berører mest, er Valens «121. Salme» (med tysk tekst). Både fordi det er første gang verket innspilles med den originale orkesterbesetningen og fordi det er så rikt både i instrumentasjon og stemmeføring. Fra de mange brev Valen skrev kjenner vi til at dette verket ble til (i 1911, i Berlin) i en tid preget både av livskrise og kunstnerisk krise; han ber gjentatte ganger sin søster og venner be for ham, at han må finne sitt eget tonespråk, og han er i tvil om verket holder, dvs. i forhold til det han søker etter: sin egen stil. Denne stilen skulle bli mer asketisk (og kanskje mer åndelig) enn i de tidlige verkene.

Et verdig punktum for denne cd-en, som er et must for alle som er glad i stor korkunst, er Messiaens «O sacrum convivium» (O hellige gjestebud). Her gløder det i stemmevevns mange farger gjennom en preker balanse av ekspressivitet og harmoni.

I det fyldige teksthftet har Arnulf Christian Mattes skrevet informative, kyndige og ikke minst tankevekkende kommentarer.

ARNFINN BØ-RYGG

Musikk Tysk komponist gjester Konserthuset Multimedial konsert om storbyen

STAVANGER

Det blir klanger av klassisk, moderne, jazz og rock i Stavanger konserthus i kveld når «Surrogate Cities» av komponisten Heiner Goebbels framføres i Zettlitzsalen. Verket er inspirert av byens liv og lyder.

I storbyen har den tyske komponisten funnet et mangfold av musikalske stilarter som han kombinerer på stadig nye måter. Verkene hans er spilt i over 50 land, 20 er utgitt på cd. Goebbels arbeider også med teatermusikk og vant Den internasjonale Ibsen-prisen i fjor.

Nå gjester han Stavanger konserthus med et halvannen times verk fra 1994. Per Dahl fra UiS skriver i en introduksjon at «grunntanken er hentet fra Hugo Hamiltons roman «Surrogate Cities» som viser hvordan bymenneskets tenkemåte har blitt overstyrt av byens levemåte.» Goebbels benytter også tekster av Paul

Auster, Franz Kafka og Heiner Müller.

Jocelyn B. Smith og David Moss er sangsolister, og en sampler supplerer Stavanger symfoniorkester, utvidet med det største slagverkrigget til nå i Konserthuset: Hele sju slagverkere er i aksjon i kveld. Dirigent er Steven Sloane.

«Surrogate Cities» er blant annet framført av Berlin-filharmonien og på Lucernfestivalen. Verket har syv satser. Tidlig merkes byens plutselige omdreining og skifte av perspektiver og stiluttrykk. De to sangstemmene kommer inn med tekst, sang og vokallyder som bidrar til Goebbels balansegang mellom det stereotype og det livaktige, skriver Dahl.

Også byens voldelige sider (Die Faust im Wappen) får sin plass, likeså en «Suite für sampler und Orchester» bygd på den barokke dansesuitens satser.

KRISTIN AALEN

kristin.aalen@aftenbladet.no

SPESIALPRIS MED AFTENBLADKORTET

AFTENBLADKORTET
2013

Meld deg på innen
27.02 og spar ytterlige
500,- i rabatt.

Aftenbladet inviterer til elvecruise Odessa - Kiev

11. - 22. juni / 16. - 27. august 2013

DAGSPROGRAM:

- Dag 1: Fra Stavanger til Odessa. I løpet av kvelden sjekker vi inn på skipet vårt.
- Dag 2: Odessa – "Svartehavets Perle". En vakker by med sine kunstferdige restaurerte Art-Nouveaufasader, handlegater og brede alléer med skyggefulle gamle trær.
- Dag 3: Odessa – Dagen på egenhånd eller frivillig utflukt til katakombene i Katovsky
- Dag 4: Sevastopol – heltenes by! En by med en lang historie knyttet til krig og beleiring. Arkitektonisk mangfold og konsert med det verdensberømte Svartehavsflåte-Ensemble.
- Dag 5: Jalta – kjent som "Svartehavets Nice". Byen var tidligere favoritt-feriested for konger, tsarer og høyadel. Fotostopp ved det utrolig maleriske eventyrslottet "Svaleredet". Frivillig utflukt til Livadia og "Det hvite palasset" kjent fra Jaltakonferansen.
- Dag 6: Kherson – regionhovedstad ved utløpet til Svartehavet. Båttur med mindre båter i elvedeltaet til Fiskerøya.
- Dag 7: Zaporozhye – kosakkenes høyborg! Kosakkmuseet gir oss et innblikk i kosakkenes historie og tradisjoner. Det hele avrundes med et forrykende show.
- Dag 8: Formiddagen om bord, deretter landsbybesøk med skolebesøk, samt besøk i et privat hjem hvor vi får smake spesialiteter fra området.
- Dag 9: Kaniv – i forfatteren Shevchenkos fotspor.
- Dag 10: Kiev – Russlands Vugge. Sightseeing i byen hvis historie går mer enn 1000 år tilbake. Vakker by med særegen ukrainsk karakter og den fantastiske Sophiakatedralen fra 1037.
- Dag 11: Kiev – frivillige utflukter. I dag kan du oppdage Kiev på egenhånd eller bli med på utflukt til det helt spesielle grotteklosteret i Lavra.
- Dag 12: Avskjed med skipet vårt og hjemreise

Pris abonnenter: 15.990,-*
Ikke abonnenter: 17.390,-*
Spar hele 1400,-
* Pluss flyavgift 1955,-

Påmelding:

www.uniktravel.no / tlf: 38 12 79 00

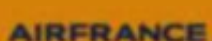
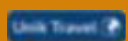
Vi tar forbehold om eventuelle trykkfeil i annonsen.

Turprisen inkluderer:

- Fly Stavanger – Odessa / Kiev – Stavanger
- 11 netter i utv. dobbellugar på dekk 2
- 11 frokoster og middager. 10 lunsjer.
- 7 utflukter i henhold til program
- Norskaltende reiseleder fra Unik Travel

Tillegg:

- Lugar dekk 3 kr 1000,- per lugar
- Lugar dekk 4 kr 2000,- per lugar
- Enkellugar på forespørsel
- Tips til betjeningen om bord
- Frivillige utflukter

MEDIEHUSET
Stavanger Aftenblad